

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

СПРАВА «ПАНТЕЛЄЄВА ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF PANTELEEVA v. UKRAINE)

(Заява № 31780/02)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

5 липня 2007 року

ОСТАТОЧНЕ

10.12.2007

Це рішення стане остаточним за обставин, викладених у п. 2 статті 44 Конвенції. Воно може підлягати редакційним виправленням.

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ПАНТЕЛЄЄВА ПРОТИ УКРАЇНИ»

У справі «Пантелєєва проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

п. П.Лоренцен (*P.Lorenzen*), Голова,
пані С.Ботучарова (*S.Botoucharova*),
п. К.Юнгвірт (*K.Jungwiert*),
п. В.Буткевич (*V.Butkevych*),
пані М.Цаца-Ніколовська (*M.Tsatsa-Nikolovska*),
п. Р.Маруст (*R.Maruste*),
п. Віллігер (*M.Villiger*), судді,
та пані К.Вестердік (*C.Westerdiek*), Секретар секції,
після, обговорення в нарадчій кімнаті 12 червня 2007 року,
виносить таке рішення, що було прийняте того ж дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена за заявою (№ 31780/02), поданою проти України до Суду відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) громадянкою Російської Федерації Ганною Миколаївною Пантелєєвою (далі – заявниця) 31 липня 2002 року.

2. Уряд України (далі – Уряд) був представлений його Уповноваженим – паном Ю. Зайцевим.

3. 30 травня 2006 року Суд направив на комунікацію Уряду скаргу заявниці щодо тривалості провадження у її справі та відсутності національних засобів захисту щодо цього питання. Відповідно до пункту 3 статті 29 Конвенції Суд вирішив розглядати питання щодо прийнятності та суті заяви одночасно.

4. Відповідно до п. 1 статті 36 Конвенції Уряд Російської Федерації було запрошено реалізувати своє право взяти участь у провадженні, але він відмовився.

ЩОДО ФАКТІВ

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

5. Заявниця, 1938 року народження, проживає в м. Ногінську, Російська Федерація.

6. Заявниці належить квартира у м. Сімферополі (Україна), в якій вона ніколи не проживала. У 1994 році заявниця надала цю квартиру в оренду пані Н., яка дозволила пані Т. переїхати до квартири замість неї. Заявниця безуспішно намагалась ініціювати кримінальне провадження проти пані Т. за звинуваченням у шахрайстві та незаконному

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ПАНТЕЛЄЄВА ПРОТИ УКРАЇНИ»

привласненні її майна. У 2002 році пані Н. було засуджено за вчинення декількох злочинів, включаючи шахрайство по відношенню до пані Т.

А. Перше цивільне провадження

7. У грудні 1995 року заявниця подала до суду позов про виселення пані Т. Це провадження закінчилось 28 листопада 1997 року, коли суд вирішив залишити позов заявниці без розгляду. Цю ухвалу не було оскаржено, і вона набрала законної сили.

Б. Друге цивільне провадження

8. 2 грудня 1997 року пані Т. подала до Залізничного районного суду м. Сімферополя (далі – районний суд) позов про визнання її права власності на квартиру, стверджуючи, що заявниця продала спірну квартиру за допомогою пані Н.

9. 24 лютого 1998 року заявниця подала зустрічний позов про виселення пані Т. та виплату різних компенсацій. Пізніше вона двічі подавала доповнення до свого позову.

10. За період з 24 лютого 1998 року до жовтня 2001 року районний суд призначив шістнадцять судових засідань. Вісім з них було відкладено за клопотаннями пані Т. або в зв'язку з її відсутністю. Інші два засідання було відкладено в зв'язку з поведінкою заявниці (клопотання та неявка). За період з 12 травня 1999 року до 12 грудня 2000 року судові засідання не призначались в зв'язку з тим, що районний суд звернувся до Ногінського міського суду (Російська Федерація) з клопотанням про відібрання свідчень у заявниці та чекав відповіді.

11. 3 жовтня 2001 року районний суд прийняв рішення про відмову у задоволенні позовних вимог пані Т. та її виселення і частково задовольнив вимоги заявниці щодо виплати компенсації, присудивши їй 3270,96 грн¹. Обидві сторони оскаржили це рішення в апеляційному порядку.

12. 18 лютого 2002 року Апеляційний суд Автономної Республіки Крим (далі – апеляційний суд) скасував рішення від 3 жовтня 2001 року та повернув справу на новий розгляд.

13. За період з березня 2002 року по грудень 2005 року районний суд призначив сім судових засідань. Жодне з призначених засідань не було відкладено в зв'язку з поведінкою заявниці. За період з лютого 2003 року по листопад 2005 року судові засідання не призначались.

14. 6 грудня 2005 року районний суд прийняв рішення про виселення пані Т. та частково задовольнив вимоги заявниці щодо виплати

¹ 666,90 євро.

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ПАНТЕЛЄЄВА ПРОТИ УКРАЇНИ»

компенсації, присудивши їй 13 919,90 грн². 26 грудня 2005 року пані Т. оскаржила це рішення в апеляційному порядку.

15. 1 лютого 2006 року апеляційний суд повернув матеріали справи до районного суду для усунення недоліків.

16. 22 березня 2006 року районний суд, усунувши недоліки, направив справу до апеляційного суду.

17. 12 липня 2006 року апеляційний суд відхилив апеляційну скаргу пані Т. Інформація щодо того, чи оскаржували сторони це рішення в касаційному порядку, відсутня.

18. Заявниця стверджує, що на цей час рішення залишається невиконаним. Проте вона не надала будь-яких документів, які б підтверджували, що виконавче провадження триває.

ЩОДО ПРАВА

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ В ЗВ'ЯЗКУ З ТРИВАЛІСТЮ ДРУГОГО ПРОВАДЖЕННЯ

19. Заявниця скаржилась, що тривалість другого провадження не сумісна з вимогою «розумного строку», який передбачено п. 1 статті 6 Конвенції. Ця стаття у відповідних частинах передбачає наступне:

«Кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру...»

20. Уряд заперечив твердження заявниці.

21. Період, який має братися до уваги, почався 2 грудня 1997 року та тривав до 12 липня 2006 року, тобто вісім років та сім місяців. Протягом цього періоду справа розглядалась судами двох інстанцій.

A. Щодо прийнятності

22. Суд зазначає, що скарга заявниці не є явно необґрунтованою у сенсі пункту 3 статті 35 Конвенції. Він далі зазначає, що вона не є непринятною з будь-яких інших підстав. Таким чином, вона має бути визнана прийнятною.

B. Щодо суті

23. Суд нагадує, що «розумність» тривалості провадження встановлюється відповідно до обставин справи та наступних критеріїв: складність справи, поведінка заявника та компетентних органів, важливість предмета розгляду для заявника (див., серед багатьох інших,

² 2373,22 євро

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ПАНТЕЛЄЄВА ПРОТИ УКРАЇНИ»

«Фрідлендер проти Франції» (*Frydlender v. France*) [GC], № 30979/96, п. 43, ECHR 2000-VII).

24. Суд зазначає, що складність справи та поведінка заявниці не можуть пояснити загальну тривалість провадження, та вирішує, що ряд затримок (повернення справи на новий розгляд та тривала бездіяльність) мали місце з вини державних органів.

25. Суд неодноразово констатував порушення п. 1 статті 6 Конвенції у справах, які порушують питання, подібні до питань цієї справи (див., серед інших, рішення у вищевказаній справі «Фрідлендер проти Франції» (*Frydlender v. France*), рішення у справі «Смирнова проти України» (*Smirnova v. Ukraine*), від 8 листопада 2005 року, заява № 36655/02, та рішення у справі «Огурцова проти України» (*Ogurtsova v. Ukraine*), від 1 лютого 2007 року, заява № 12803/02).

26. Розглянувши всі матеріали справи, які було надано, Суд вважає, що Уряд не представив жодного факту чи аргументу, здатних переконати Суд дійти іншого висновку у цій справі. Беручи до уваги прецедентну практику Суду з цього питання, Суд вирішує, що у цій справі тривалість провадження була надмірною та не відповідала вимозі «розумного строку». Таким чином, мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

II. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 13 КОНВЕНЦІЇ

27. Заявниця скаржилась, що вона не мала ефективного національного засобу захисту щодо її скарг на надмірну тривалість провадження. Вона посилалась на статтю 13 Конвенції.

28. Уряд вважав, що стаття 13 не застосовується до обставин цієї справи, оскільки скарга заявниці за п. 1 статті 6 була необґрунтованою.

29. Суд посилається на свої висновки, викладені вище у пп. 22 та 26, та зауважує, що ця скарга пов'язана зі скаргою за п. 1 статті 6 і також має бути визнана прийнятною.

30. Суд повторює, що стаття 13 гарантує ефективний засіб захисту, який можна використати у національних органах, щодо стверджуваного порушення вимоги п. 1 статті 6 про розгляд справи в розумний строк (див. рішення у справі *Kudla v. Poland*, заява № 30210/96, п. 156, ЄСПЛ 2000-XI). Уряд не зазначив про будь-який з таких засобів захисту, доступних заявниці.

31. Суд вважає, що у цій справі мало місце порушення статті 13 Конвенції в зв'язку з відсутністю національного законодавства, відповідно до якого заявниця могла отримати рішення про забезпечення її права на розгляд справи в розумний строк, як це визначено у п. 1 статті 6 Конвенції (див. рішення у справі «Єфименко проти України» від 18 липня 2006 року, заява № 55870/00, п. 64).

III. ІНШІ СТВЕРДЖУВАНІ ПОРУШЕННЯ

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ПАНТЕЛЄЄВА ПРОТИ УКРАЇНИ»

32. На додаток, заявниця скаржилась за статтею 2 Конвенції, стверджуючи про нервові виснаження та відчуття неспокою; за п. 1 статті 6 щодо неупередженості судів та нерозумну тривалість першого провадження; за статтею 8 щодо порушення її права мати власну квартиру та права на повагу честі та гідності; за статтею 1 Першого протоколу щодо незаконного заволодіння її квартирою та відсутності можливості продати або здати її в оренду; за п. 2 статті 7 Конвенції щодо відсутності можливості визнання винними пані Т. та пані Н. Насамкінець, заявниця скаржилась, що права її дітей за Конвенцією також було порушено в зв'язку з тими ж фактами, та посилялась на статті 1 та 17 Конвенції без подальших уточнень.

33. Уважно дослідивши зауваження заявниці, виходячи з сукупності наявних матеріалів, Суд не встановив у тій мірі, в якій він є повноважним вивчати заявлені скарги, жодних ознак порушення прав та свобод, гарантованих Конвенцією.

34. Таким чином, ця частина заяви має бути визнана неприйнятною як явно необґрунтована відповідно до пунктів 1, 3 та 4 статті 35 Конвенції.

IV. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

35. Стаття 41 Конвенції зазначає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

А. Шкода

36. Заявниця вимагала 2 178 400 євро на відшкодування матеріальної та нематеріальної шкоди, якої зазнали вона та її діти.

37. Уряд не погодився з вимогою заявниці.

38. Суд не вбачає причинного зв'язку між встановленим порушенням і стверджуваною матеріальною шкодою. Таким чином, він відхиляє цю вимогу. Однак Суд вважає, що заявниця зазнала нематеріальної шкоди, і, здійснивши свою оцінку на засадах справедливості, присуджує їй 2800 євро.

Б. Витрати

39. Заявниця не надала окремої вимоги щодо відшкодування витрат. Відповідно Суд нічого не присуджує.

В. Пеня

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ПАНТЕЛЄЄВА ПРОТИ УКРАЇНИ»

40. Суд вважає належним призначити пеню виходячи з розміру граничної позичкової ставки Європейського центрального банку плюс три відсотки.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скарги заявниці щодо надмірної тривалості другого провадження та щодо відсутності ефективних засобів захисту прийнятними та решту скарг – неприйнятними;

2. *Вирішує*, що у цій справі було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції;

3. *Вирішує*, що у цій справі було порушено статтю 13 Конвенції;

4. *Вирішує*, що:

(а) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має сплатити заявниці 2800 (дві тисячі вісімсот) євро як відшкодування нематеріальної шкоди. Ця сума має бути конвертована у національну валюту держави-відповідача на день здійснення платежу, плюс будь-який податок, який може бути стягнуто з заявниці;

(б) зі впливом зазначеного тримісячного строку і до повного розрахунку на цю суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в цей період, плюс три відсотки;

5. *Відхилює* інші вимоги заявниці щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою та повідомлено письмово 5 липня 2007 року відповідно до пп. 2 і 3 правила 77 Регламенту Суду.

К.ВЕСТЕРДІК
(*C.Westerdiek*)
Секретар

П.ЛОРЕНЦЕН
(*P.Lorenzen*)
Голова